

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

המחלקה לפיקוח תקציבי

תיאור וניתוח נתונים על מקבלי קצבאות נכות וזקנה מהמוסד לביטוח לאומי

מוגש לוועדה המיוחדת לצדק חלוקתי
ולשוויון חברתי

ה' כסלו תשע"ז

5 בדצמבר, 2016

כתיבה: אליעזר שוורץ, כלכלן

אישור: עמי צדיק, מנהל המחלקה לפיקוח תקציבי

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

מסמך זה נכתב לבקשת יו"ר הוועדה המיוחדת לצדק חלוקתי ולשוויון חברתי לקראת דיון ב-7 בדצמבר 2016 בנושא "הזכות לחיים בכבוד במדינת ישראל". המסמך מכיל תיאור קצבאות נכות וזקנה, נתונים על מקבלי הקצבאות, תיאור השינויים המוצעים במסגרת הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית והשפעת על הקצבאות. **נציין כי סכומי הקצבאות המוצגים במסמך מתייחסים לשנת 2016. הסכומים מתעדכנים מידי שנה בהתאם לעלייה במדד המחירים לצרכן.**

1. נכות כללית¹

1.1 קצבת נכות כללית

קצבת הנכות משולמת לנכים העומדים בתנאים המפורטים בחוק, לרבות נכות רפואית, דרגת אי-כושר השתכרות והכנסה הנמוכה מ-45% או 60% מהשכר הממוצע (תלוי בסוג הליקוי ומשך הזכאות). עקרונית, למקבלי הקצבה עשויות להיות הכנסות גם ממקורות נוספים, לרבות מעבודה, שאינם עולים על השיעורים המוגדרים בחוק, ובחלק מהמקרים ההכנסות המותרות מנוכות מהקצבה על פי המנגנון המפורט בחוק. לוח 1 להלן מציג את מספר מקבלי קצבת נכות בסיסית, ואת גובה הקצבה לפי דרגת אי-כושר-השתכרות.

לוח 1 – סכומי קצבת נכות כללית ומספר הזכאים לקצבה לפי דרגת אי-כושר²

שיעור מסך הזכאים	מספר הזכאים (2015)	גובה קצבת נכות כללית (בש"ח לחודש)	דרגת אי-כושר
80%	184,822	2,342	דרגה מלאה (75% או 100%)
2%	5,079	1,733	דרגה חלקית בשיעור 74%
7%	16,958	1,522	דרגה חלקית בשיעור 65%
10%	22,887	1,405	דרגה חלקית בשיעור 60%
100%	229,745	-	סך-הכול

מהנתונים בלוח עולה כי בשנת 2016 סכום קצבת נכות כללית לבעלי דרגת אי-כושר מלאה (75% או 100%) הינו 2,342 ש"ח לחודש, לבעלי דרגת אי-כושר חלקית בשיעור 74% - 1,733 ש"ח, לבעלי דרגת אי-כושר חלקית בשיעור 65% - 1,522 ש"ח ולבעלי דרגת אי-כושר חלקית בשיעור 60% - 1,405 ש"ח. מבין 229,745 מקבלי הקצבה בשנת 2015, כ-80% היו בעלי דרגת אי-כושר מלאה, 2% ו-7% בעלי דרגת אי-כושר חלקית בשיעור 74% ו-65% בהתאמה ו-10% בדרגת אי-כושר חלקית בשיעור 60%. לוח 2 להלן מציג את גובה התוספות עבור תלויים לפי דרגת אי-כושר.

לוח 2 – סכומי התוספות לקצבת נכות כללית עבור תלויים (בש"ח לחודש)³

דרגת אי-כושר	תוספת עבור ילדים (ניתן רק על שני הילדים הראשונים)	תוספת עבור בן/בת זוג
דרגה מלאה (75% או 100%)	937	1,172
דרגה חלקית בשיעור 74%	693	867
דרגה חלקית בשיעור 65%	609	762
דרגה חלקית בשיעור 60%	562	703

¹ להרחבה ראו: אליעזר שוורץ, הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2017 ו-2018), התשע"ז - 2016 – שינויים במערך קצבאות הנכות הכללית, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 21 בנובמבר 2016.

² גובה קצבת נכות כללית: הנתונים לשנת 2016, המוסד לביטוח לאומי, עדכון קצבאות ינואר 2016, 4 בינואר 2016; מספר הזכאים: הנתונים לשנת 2015, המוסד לביטוח לאומי, ירחון סטטיסטי, לוח 8.4 - מקבלי קצבת נכות כללית, לפי דרגת אי-כושר השתכרות ומקבלי קצבה חודשית נוספת, לפי אחוז רפואי, מאי 2016.

³ הנתונים לשנת 2016, המוסד לביטוח לאומי, עדכון קצבאות ינואר 2016, 5 בדצמבר 2016.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מהלוח עולים הדברים הבאים :

● **תוספת עבור ילדים** – התוספת ניתנת עבור ילדים עד גיל 18, או לכל המאוחר עד גיל 24 אם הם משרתים בשירות סדיר או בשירות לאומי. התוספת משולמת רק עבור שני הילדים הראשונים. גובה התוספת החודשית הינו 937 ש"ח לילד לנכים בעלי דרגת אי-כושר מלאה, 693 ש"ח לילד לבעלי דרגת אי כושר חלקית בשיעור 74%, 609 ש"ח לילד לבעלי דרגת אי-כושר חלקית בשיעור 65% ו-562 ש"ח לילד לבעלי דרגת אי-כושר חלקית בשיעור 60%.

● **תוספת עבור בן או בת זוג** – בנוסף לקצבה הבסיסית, זכאי מקבל קצבה לתוספת עבור בן או בת זוג, אם הם עומדים בשני התנאים הבאים: (א) ההכנסה החודשית ברוטו של בן או בת הזוג היא עד 5,394 ש"ח; (ב) בן או בת הזוג אינם מקבלים קצבה אחרת. גובה התוספת החודשית הינו 1,172 ש"ח לנכים בעלי דרגת אי-כושר מלאה, 867 ש"ח לבעלי דרגת אי כושר חלקית בשיעור 74%, 762 ש"ח לילד לבעלי דרגת אי-כושר חלקית בשיעור 65% ו-703 ש"ח לילד לבעלי דרגת אי-כושר חלקית בשיעור 60%⁴.

זכאי לקצבת נכות עם תוספות עבור תלויים שיש לו הכנסה שאינה מעבודה, כגון מפנסיה, משכר דירה, ממלגה, מקצבאות אחרות מהביטוח הלאומי או מגורמים אחרים או רווחים מהשקעות, יופחת סכום ההכנסה שאינה מעבודה מתוספת התלויים, כך שקצבתו לאחר ההפחתה תהיה, לכל הפחות ובהתאם לגובה ההפחתה, בגובה קצבת יחיד מלאה.⁵ לוח 3 להלן מציג את מספר הזכאים ואת גובה הקצבה הממוצעת לפי הרכב משפחתי בשנת 2015.

לוח 3 – מספר הזכאים לקצבת נכות וגובה הקצבה הממוצע לפי הרכב משפחתי (בש"ח לחודש, 2015)⁶

שיעור מסך הזכאים	מספר הזכאים	גובה קצבת נכות ממוצעת	הרכב משפחתי	
66%	151,809	2,393	ללא תלויים	נכה יחיד
8%	17,814	3,025	עם ילד אחד	
10%	22,079	3,714	עם שני ילדים	
7%	15,284	3,294	ללא תלויים	נכה עם בן/בת זוג
3%	6,936	4,121	עם ילד אחד	
7%	15,824	5,017	עם שני ילדים	
100%	229,745	2,862	סך-הכול	

מהלוח עולה כי בשנת 2015 גובה הקצבה החודשית הממוצעת היה 2,862 ש"ח. כ-66% ממקבלי הקצבה היו יחידים ללא ילדים, גובה הקצבה החודשית הממוצעת עבורם היה 2,393 ש"ח. כ-8% ו-10% קיבלו קצבת נכות ליחיד עם תוספת עבור ילד אחד או שני ילדים, גובה הקצבה עבורם היה 3,025 ש"ח ו-3,714 ש"ח בהתאמה. כ-17% ממקבלי הקצבה קיבלו קצבה עם תוספת עבור בן או בת זוג או גם עבור ילד אחד או שני ילדים, גובה הקצבה החודשית הממוצעת עבורם היה 3,293-5,017 ש"ח בהתאם להרכב המשפחתי.

1.2. קצבה חודשית נוספת

מעבר לקצבה הבסיסית ולתוספות עבור תלויים, זכאי לקצבת נכות אשר נקבעה לו דרגת אי-כושר מלאה ונכות רפואית של 50% או יותר, והוא אינו שוהה במוסד, זכאי גם לקצבה חודשית נוספת (קח"ן). גובה הקצבה החודשית הנוספת הינו לפי אחוזי הנכות הרפואית שנקבעו לזכאי. לוח 4 להלן מציג נתונים על גובה הקצבה

⁴ עקרת בית נכה אינה זכאית לתוספת עבור בן זוג.

⁵ המוסד לביטוח לאומי, **נכות כללית - מהם סכומי קצבת נכות**; כניסה לאתר: 5 באוקטובר 2016.

⁶ המוסד לביטוח לאומי, ירחון סטטיסטי, **לוח 8.2 - מקבלי קצבת נכות כללית סך הכול ועקרות בית, לפי הרכב התלויים, לוח 8.6 - קצבת נכות כללית חודשית ממוצעת, לפי הרכב משפחה, מחירים שוטפים וקבועים (ש"ח) וכאחוז מהשכר הממוצע למשרת שכיר, דצמבר 2016**.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

החודשית הנוספת (מחירי 2016) ומספר מקבלי הקצבה (נתוני 2015) לפי רמת הנכות הרפואית. נציין, כי במסגרת הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 מוצע להעלות את סכום הקצבה החודשית הנוספת, וכן להרחיב את הזכאות גם לנכים עם נכות רפואית בשיעור של 40% עד 49%.

לוח 4 – מקבלי קצבה חודשית נוספת לפי רמת הנכות הרפואית (בש"ח לחודש, מחירי 2016)⁷

רמת נכות רפואית	מספר מקבלים כיום	גובה הקצבה כיום	גובה הקצבה לאחר השינוי המוצע
נכות רפואית מעל 80%	54,322	372	451
בין 70% ל-79%	22,792	306	350
בין 50% ל-69% ⁸	70,014	252	350
בין 40% ל-49%	-	-	151
סך-הכול	147,128		

מהנתונים בלוח עולה כי בשנת 2015 141,128 נכים קיבלו קצבה חודשית נוספת, מעבר לקצבת הנכות הבסיסית. כאמור, במסגרת הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית מוצע להגדיל את סכומי הקצבה, וכן להרחיב את הזכאות לקצבה גם לנכים שנכותם הרפואית היא בין 40% ל-49%.

1.3. קצבת עידוד

כיום, נכים שהכנסותיהם מעבודה גבוהות מהשיעורים המותרים בחוק לעניין קצבת נכות, עשויים להיות זכאים לקצבת עידוד, בכפוף לעמידה בתנאים המפורטים בחוק. גובה הקצבה משתנה בהתאם להכנסה מעבודה, דרגת אי-כושר השתכרות והמצב משפחתי. נציין, כי במסגרת הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2017 ו-2018, מוצע למעשה לבטל את קצבת העידוד ולאפשר לנכים העובדים להמשיך ולקבל קצבת נכות גם ברמות שכר גבוהות יותר מהמותר כיום. לוח 5 להלן מציג את סכום ההפחתה מהקצבה (בגין ההכנסות מעבודה) ואת סכום הקצבה המתקבל לאחר ההפחתה לזכאי עם דרגות אי-כושר מלאה לפי רמות הכנסה שונות.

לוח 5 – סכום קצבת נכות לזכאי עם דרגת אי-כושר מלאה לפי הרכב משפחתי ולפי גובה הכנסה מעבודה (2016),

בש"ח לחודש⁹

גובה הכנסה מעבודה	סכום ההפחתה מהקצבה המלאה	סוג הקצבה	הרכב משפחתי					
			לא תלויים	ילד	שני ילדים	בן/בת זוג	בן/בת זוג וילד	בן/בת זוג ושני ילדים
עד 1,987	-	נכות	2,342	3,279	4,216	3,514	4,451	5,388
2,000	1	נכות	2,341	3,278	4,215	3,513	4,450	5,387
3,000	228	נכות	2,114	3,051	3,988	3,286	4,223	5,160
4,000	528	נכות	1,814	2,751	3,688	2,986	3,923	4,860
5,000	828	נכות לקבוצה א' עידוד לקבוצה ב' ¹⁰	1,514	2,451	3,388	2,686	3,623	4,560
6,000	1,128	עידוד	1,214	2,151	3,088	2,386	3,323	4,260
7,000	1,485	עידוד	858	1,795	2,732	2,030	2,967	3,904

⁷ המוסד לביטוח לאומי, ירחון סטטיסטי, **לוח 8.4 - מקבלי קצבת נכות כללית, לפי דרגת אי כושר השתכרות ומקבלי קצבה חודשית נוספת**, לפי אחוז רפואי, דצמבר 2016.

⁸ החל ב-1 במרס 2014 מי שנקבעה לו נכות נפשית ו/או שכלית בין 40% ל-49%, מקבל גם הוא תוספת בסכום של 252 ש"ח.

⁹ המוסד לביטוח לאומי, **מקבל קצבת נכות - כמה מותר לך להרוויח ולהמשיך לקבל קצבה? לבעלי דרגת אי כושר 100%**, כניסה לאתר: 5 בדצמבר 2016.

¹⁰ **קבוצה א'**: אדם עם לקות חמורה או זכאות ממושכת, קצבת עידוד בשכר הגובה מ-5,678 ש"ח לחודש (60% מהשכר הממוצע); **קבוצה ב'**: כל שאר הזכאים, קצבת עידוד בשכר הגובה מ-4,259 ש"ח לחודש (45% מהשכר הממוצע).

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הרכב משפחתי						סוג הקצבה	סכום ההפחתה מהקצבה המלאה	גובה הכנסה מעבודה
בן/בת זוג ושני ילדים	בן/בת זוג וילד	בן/בת זוג	שני ילדים	ילד	ללא תלויים			
3,504	2,567	1,630	2,332	1,395	458	עידוד	1,885	8,000
3,064	2,127	1,190	1,892	955		עידוד	2,324	9,000
2,464	1,527	590	1,292	355	-	עידוד	2,924	10,000
1,864	927	-	692	-	-	עידוד	3,524	11,000
1,384	447	-	-	-	-	עידוד	4,004	11,800

מהלוח עולה כי ברמת הכנסה של עד 1,987 ש"ח ברוטו לחודש הקצבה המוענקת הינה קצבת נכות מלאה ואין ממנה הפחתה בשל הכנסה מעבודה. הקצבה הינה בגובה 2,342 ש"ח ליחיד עם דרגת אי-כושר מלאה, 3,279 ש"ח לזכאי יחיד עם ילד אחד, 4,216 ש"ח לזכאי יחיד עם שני ילדים וכך הלאה. ברמות שכר גבוהות יותר, מתבצעת הפחתה של הקצבה בהתאם לשיעורים המופיעים בלוח 4 לעיל. כך לדוגמה, ברמת שכר של 4,000 ש"ח ברוטו לחודש, מופחת מהקצבה המלאה סכום של 528 ש"ח, וגובה הקצבאות המתקבלות הן כדלהלן: 1,814 ש"ח לזכאי יחיד; 2,751 ש"ח לזכאי יחיד עם ילד אחד; 3,688 ש"ח לזכאי יחיד עם שני ילדים וכך הלאה. מעל לרמת שכר של 5,678 ש"ח לאדם עם לקות חמורה או לאדם עם זכאות ממושכת,¹¹ ומעל לרמת שכר של 4,259 ש"ח לכל שאר הזכאים, מוענקת קצבת עידוד, שכאמור, סכומיה וחישוב ההפחתות ממנה מחושבים בדומה לקצבת נכות.

לוח 6 להלן מציג נתונים על מקבלי קצבת נכות עובדים או מקבלי קצבת עידוד לפי דרגת אי-כושר השתכרות.

לוח 6 – מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד) לפי מצב תעסוקה ודרגת אי-כושר (דצמבר 2014)¹²

שיעור העובדים מבין מקבלי הקצבה באותה דרגה	מקבלי קצבה עובדים			מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד)		דרגת אי-כושר
	שיעור מקבלי עידוד מכלל העובדים	עידוד	נכות	שיעור מסך הזכאים	מספר הזכאים	
31.5%	17%	1,245	6,061	10.2%	23,214	60%
29.4%	16%	758	4,113	7.2%	16,543	65%
27.6%	15%	203	1,183	2.2%	5,020	74%
18.7%	8%	2,719	31,634	80.4%	183,729	100%
21.0%	10%	4,925	42,991	100.0%	228,506	סך-הכול

מהנתונים בלוח עולה כי כ-21% מתוך כלל 228,506 מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד) בדצמבר 2014, עבדו. מניתוח התפלגות מקבלי קצבת נכות לפי דרגת אי-כושר ושיעור המועסקים בכל דרגה עולה כי: 10.2% ממקבלי הקצבה היו בדרגת אי-כושר 60%, ומתוכם 31.5% עבדו; 7.2% ממקבלי הקצבה היו בדרגת אי-כושר 65%, ומתוכם 29.4% עבדו; 2.2% ממקבלי הקצבה היו בדרגת אי-כושר 74%, ומתוכם 29.4% עבדו; 80.4% ממקבלי הקצבה היו בדרגת אי-כושר מלאה (100%), ומתוכם 18.7% עבדו. כלומר, אפשר לראות כי שיעור הנכים המועסקים גבוה יותר בדרגות אי-כושר חלקיות בהשוואה לנכים בדרגת אי-כושר מלאה.

עוד עולה מהלוח כי בדצמבר 2014 היו 4,925 מקבלי קצבת עידוד, והם היוו כ-10% מכלל מקבלי הקצבאות (נכות ועידוד) שעובדים. בדרגות אי-כושר חלקיות, שיעור מקבלי קצבת עידוד מבין מקבלי הקצבאות שעובדים היה כ-15%-17%, גבוה בהשוואה לשיעור זה בקרב נכים עובדים בדרגת אי-כושר מלאה, שעמד על כ-8%.

לוח 7 להלן מציג נתונים על מקבלי קצבת נכות עובדים לפי הרכב משפחתי.

¹¹ אדם עם לקות חמורה הוא מי שנקבעה לו נכות רפואית בשיעור 70% לפחות, או נכות רפואית בשיעור 40% עקב פיגור שכלי או מוגבלות נפשית, לפי סעיף 33 או 91 במבחנים הרפואיים. אדם עם זכאות ממושכת הוא מי שהיה זכאי לקצבה במשך חמש שנים (60 חודשים) לפחות, במהלך 7 השנים שקדמו לתאריך 1.8.09.

¹² נטליה גיטלסון ואופיר פינטו, מינהל המחקר והתכנון במוסד לביטוח לאומי, דוא"ל, 20 בספטמבר 2016.

לוח 7 – מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד) לפי מצב תעסוקה ולפי הרכב משפחתי (דצמבר 2014)¹³

שיעור העובדים מכלל מקבלי הקצבה	מקבלי קצבה עובדים		מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד)		הרכב משפחתי
	עידוד	נכות	שיעור מסך הזכאים	מספר הזכאים	
20.8%	3,148	28,210	66%	151,044	ללא תלויים
24.7%	486	3,865	8%	17,634	עם ילד אחד
22.4%	611	4,202	9%	21,485	עם שני ילדים
18.0%	249	2,554	7%	15,578	ללא תלויים
21.4%	157	1,329	3%	6,944	עם ילד אחד
19.6%	274	2,831	7%	15,821	עם שני ילדים
21.0%	4,925	42,991	100%	228,506	סך-הכול

מהנתונים בלוח עולה כי בדצמבר 2014, 66% מבין 228,506 מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד) קיבלו קצבה ללא תוספות תלויים, מתוכם כ-20.8% עבדו. לא ניכרים הבדלים משמעותיים בשיעור הנכים העובדים מכלל מקבלי הקצבה לפי ההרכבים המשפחתיים השונים: כ-24.7% ממקבלי קצבת יחיד עם ילד, כ-22.4% ממקבלי קצבת יחיד עם שני ילדים, כ-18.0% ממקבלי קצבת נכה עם בן/בת זוג ללא תלויים, כ-21.4% ממקבלי קצבת נכה עם בן/בת זוג עם ילד אחד ו-19.6% ממקבלי קצבת נכה עם בן/בת זוג עם שני ילדים.

לוח 8 להלן מציג נתונים על מקבלי קצבת נכות עובדים לפי גובה השכר.

לוח 8 – מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד) עובדים לפי גובה השכר (דצמבר 2014)¹⁴

שיעור מכלל מקבלי הקצבה שעובדים	מספר מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד) עובדים	גובה השכר (בש"ח)
13%	6,273	1-1,000
23%	11,223	1,001-2,000
24%	11,660	2,001-3,000
15%	7,422	3,001-4,000
11%	5,244	4,001-5,000
13%	6,094	5,001 ויותר
100%	47,916	סך-הכול

מהלוח עולה כי מבין 47,916 מקבלי קצבת נכות (כולל עידוד) עובדים בדצמבר 2014, 13% (6,273) השתכרו מתחת ל-1,000 ש"ח בחודש, 23% (11,233) השתכרו בין 1,001 ל-2,000 ש"ח בחודש, 24% (11,660) השתכרו בין 2,001 ל-3,000 ש"ח בחודש, 15% (7,422) השתכרו בין 3,001 ל-4,000 ש"ח, 11% (5,244) השתכרו בין 4,001 ל-5,000 ש"ח, ו-13% (6,094) השתכרו יותר מ-5,001 ש"ח בחודש.

1.4. השינויים המוצעים במסגרת הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית

כאמור, במסגרת הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית מוצעים מספר שינויים בתחום קצבת הנכות הכללית. אחד השינויים המרכזיים הוא ביטול קצבת העידוד והרחבת האפשרות של נכים עובדים להמשיך ולקבל קצבת נכות גם ברמות הכנסה גבוהות יותר. כמו כן, מוצע להכניס שינויים במנגנון הניכוי מהקצבה בגין הכנסות מעבודה, כך שהקצבה בפועל תהיה גבוהה מהקצבה כיום, וכן רמת ההכנסה המרבית המזכה בקצבה תגדל. לוח 9 להלן מציג את השינויים המוצעים במנגנון הניכוי בגין הכנסות מעבודה.

¹³ ש.ם.
¹⁴ ש.ם.

השינוי המוצע				המצב היום			
סכום הניכוי המצטבר מהקצבה	שיעור הניכוי מהקצבה	סכום חלק ההכנסה	חלק ההכנסה כשיעור מהשכר הממוצע	סכום הניכוי המצטבר	שיעור הניכוי מהקצבה	סכום חלק הכנסה	חלק ההכנסה כשיעור מהשכר הממוצע
0	0	2,745-0	עד 29%	0	0	1,987-0	עד 21%
עד 1,107	30%	6,436-2,745	מעל 29% עד 68%	עד 38	10%	2,366-1,987	מעל 21% עד 25%
				עד 1,259	30%	6,436-2,366	מעל 25% עד 68%
עד 2,054	40%	8,802-6,436	מעל 68% עד 93%	עד 2,205	40%	8,802-6,436	מעל 68% עד 93%
עד קצבה מזערית של 235 ש"ח	60%	עד 8,802 ההכנסה המרבית המזכה	מעל 93%	עד קצבה מזערית של 235 ש"ח	60%	עד 8,802 ההכנסה המרבית המזכה	מעל 93%

מהלוח עולים הדברים הבאים :

- כיום יש 5 מדרגות ושיעורי ניכוי מההכנסה – 0%, 10%, 30%, 40% ו-60%. לאחר השינוי המוצע יהיו 4 מדרגות ניכוי – 0%, 30%, 40% ו-60%.
- הניכוי מההכנסה יחל מרמת הכנסה של 2,745 ש"ח במקום 1,987 ש"ח כיום.
- ניכוי של 30% יחל מרמת הכנסה של 2,745 ש"ח לעומת 2,366 ש"ח כיום.
- ביתר מדרגות הניכוי אין שינוי מבחינת רמת ההכנסה ושיעור הניכוי.

המשמעות של שינויים אלו היא כי **סך הניכוי בגין הכנסות יקטן והקצבה המשולמת תגדל בחלק מרמות ההכנסה**, כמפורט להלן ביחס למקבלי קצבה בדרגת אי כושר של 100% :

- הכנסה נמוכה מ-1,987 ש"ח (גובה ההכנסה שאין בגינו קיזוז של הגמלה היום) - אין שינויים בגובה הקצבה.
 - הכנסה בגובה 1,987 ש"ח עד 2,745 ש"ח בחודש - במצב היום יש קיזוז של הקצבה בשיעור של 10%-30% מחלק ההכנסה שהינו מעל 1,987 ש"ח, לאחר השינוי המוצע אין קיזוז של הקצבה. בעקבות השינוי המוצע הקצבה גדלה בהדרגה בסכומים של עד **כ-152 ש"ח**.
 - הכנסה הגבוהה מ-2,745 ש"ח ועד השכר המרבי המזכה בקצבה היום – יש קיזוז של הקצבה בהתאם לשיעורים המופיעים לעיל. בעקבות השינוי המוצע סכום הקצבה גדל **בכ-152 ש"ח**.
 - טווח ההכנסה שהינו בין גובה השכר המרבי המזכה בקצבה היום ובין גובה ההכנסה המרבית המזכה בקצבה לאחר השינוי המוצע - סכום הקצבה גדל בסכומים של עד **כ-386 ש"ח**¹⁶. נציין שקצבתו של נכה המקבל תוספת בגין בן זוג ושני ילדים עשויה לגדול בסכום גבוה יותר, שכן נוסף על הפחתת הקיזוז בכ-152 ש"ח גובה הקצבה המזערית שלהם הופחת מ-1,357 ש"ח ל-235 ש"ח.
- מנתונים אלו עולה, כי בעקבות השינוי המוצע, סכום הקצבה של נכים עם דרגת אי-כושר של 100% המשתכרים מעל 1,987 ש"ח יגדל. גובה הגידול בקצבה הינו עד **386 ש"ח לחודש (למעט זוג עם שני ילדים כאמור), אך ברוב רמות ההכנסה, הגידול בסכום הקצבה הינו בגובה 152 ש"ח**. גם לגבי נכים עם דרגת אי-כושר חלקית יש גידול של הקצבה בסכומים אלה, אולם הגידול בגובה הקצבה בעקבות השינוי המוצע מתחיל ברמות שכר גבוהות יותר. השינוי המוצע ברמות הקיזוז מהקצבה בגין הכנסה מעבודה, צפוי להשפיע גם על רמת ההכנסה המרבית המזכה

¹⁵ עיבוד של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בהתאם לחוק הקיים והשינוי המוצע.

¹⁶ סכום זה מתקבל מצרף של הפחתה בניכוי של כ-152 ש"ח והסכום המזערי של הקצבה 235 ש"ח. ייתכן וכיום יש מבוטח שלאחר הקיזוז בגין הכנסות מעבודה יהיה זכאי לכאורה לקצבה בסכום של 234 ש"ח, וממילא לא יהיה זכאי לקבלתה כיוון שהיא נמוכה מסכום המזערי. בעקבות השינוי המוצע הקיזוז מהכנסתו יפחת בכ-152 ש"ח כך שיהיה זכאי לקצבה בסכום של 386 ש"ח.

בקצבה. כאמור, השינוי המוצע עשוי להגדיל את הקצבה המשולמת לזכאי ברמות הכנסה שונות, וממילא ניתן היה לקזז תוספת זו בגין הכנסה מעבודה (קזיזו של 60%). לוח 10 להלן מפרט את השינויים בגובה השכר המרבי המזכה בגמלה לפי מספר התלויים, כיום ולאחר השינוי המוצע.

לוח 10 – גובה ההכנסה המרבי המזכה בקצבת נכות לפי הרכב משפחתי (בש"ח לחודש, 2016)¹⁷

הרכב משפחתי	המצב כיום	לאחר השינוי המוצע	הפרש
יחיד	8,556	8,890	334
יחיד + ילד	10,200	10,452	252
יחיד + 2 ילדים או יותר	11,762	12,014	252
יחיד + בן/בת זוג תלוי	10,592	10,844	252
יחיד + בן/בת זוג תלוי + ילד	12,153	12,406	253
יחיד + בן/בת זוג תלוי + 2 ילדים או יותר	11,845	13,968	2,123

מהלוח עולה כי גובה ההכנסה המרבי המזכה בגמלה גדל בעקבות השינוי המוצע עבור כל ההרכבים המשפחתיים. כך לדוגמה: ההכנסה המרבית המזכה עבור יחיד עולה מ-8,556 ש"ח בחודש כיום לכ-8,890 ש"ח לאחר השינוי המוצע, גידול של 334 ש"ח. ההכנסה המרבית עבור יחיד עם ילד, עולה מ-10,200 ש"ח כיום ל-10,452 ש"ח לאחר השינוי המוצע, גידול של 252 ש"ח. גובה ההכנסה המרבי משתנה בהתאם להרכב המשפחתי, וגדל ככל שהקצבה המלאה, הכוללת את התוספות בגין התלויים, גדולה יותר. ברוב ההרכבים המשפחתיים הגידול בגובה השכר המרבי המזכה בגמלה בעקבות השינוי המוצע הינו כ-252 ש"ח. ניתן לראות כי השינוי בהכנסה המרבית המזכה בקצבה של זוג עם שני ילדים גבוה יותר ועומד על 2,123 ש"ח. שינוי זה נובע הן מהשינויים במדרגות ההפחתה כמפורט לעיל והן מהשינוי בגובה הקצבה המזערית לתשלום, מ-1,357 ש"ח ל-235 ש"ח כאמור.

2. קצבת זקנה¹⁸

קצבת זקנה היא תשלום חודשי למבוטחים קשישים. מגיל הפרישה המותנה (גיל 67 לגברים ו-62 לנשים) ועד גיל הזכאות המוחלט (גיל 70 עבור נשים וגברים), רמת הזכאות תלויה בהכנסות הזכאים. החל מגיל הזכאות המוחלט קצבת הזקנה הינה אוניברסלית והיא משולמת ללא קשר להכנסות הזכאים.¹⁹ בחוק מוגדרות שתי תוספות הניתנות לקצבה הבסיסית (בכפוף לעמידה בתנאי הזכאות), נוסף על התוספות הניתנות בגין תלויים:

תוספת זחיה – תוספת זו משולמת למבוטחים שלא קיבלו קצבת זקנה בגיל הזכאות המותנה, ושיעור התוספת היא 5% מהקצבה הבסיסית בגין כל שנה בה לא שולמה להם הקצבה.

תוספת ותק – תוספת המשולמת למי שהיה מבוטח כעובד למעלה מעשר שנים, בשיעור של 2% מהקצבה הבסיסית בגין כל שנה נוספת. תוספת הוותק המרבית אותה ניתן לצבור היא בשיעור של 50% מהקצבה הבסיסית, כלומר התוספת המרבית נצברת במשך 35 שנות עבודה מלאות.²⁰ לוח 11 להלן מציג את סכומי קצבת הזקנה הבסיסית, וסכומי הקצבה עם תוספת ותק מלאה בשנת 2016.

¹⁷ עיבוד של מרכז המחקר והמידע בהתאם לשינוי המוצע.

¹⁸ להרחבה ראו: אליעזר שוורץ, [הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית \(תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2017 ו-2018\), התשע"ז-2016 – שינוי שיטת חישוב תוספת הוותק לקצבת זקנה](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 13 בנובמבר 2016. וכן, אליעזר שוורץ, [הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית \(תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2017 ו-2018\), התשע"ז-2016 – הגדלת סכומי תוספת השלמת הכנסה לקצבת זקנה](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 21 בנובמבר 2016.

¹⁹ לפי חוק גיל הפרישה, התשס"ד-2004, גיל הפרישה לנשים היה אמור לעלות בשני שלבים, תחילה לגיל 62 ולאחר הפסקה של שלוש שנים – לגיל 64. בשנת 2011 החליטה הכנסת לדחות את המשך העלאת גיל הפרישה לנשים בחמש שנים. התהליך ההדרגתי של העלאת גיל הפרישה מ-62 ל-64 יתחדש שוב בשנת 2017. להרחבה ראו: שלי מזרחי-סימון, [העלאת גיל הפרישה לנשים](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 30 ביוני 2015. הגיל המוחלט עומד על 70 לגברים ובין 67 ל-70 לנשים בהתאם לתאריך לידתן.

²⁰ נציין כי תוספת הוותק מחושבת על בסיס הקצבה הבסיסית (לפי מצב משפחתי), כולל התוספת לבני 80 ומעלה. תוספת הוותק משולמת גם עבור קצבת שאירים המשולמת לשאיריו של מבוטח שצבר שנות וותק.

לוח 11 – סכום קצבת זקנה בסיסית חודשית לפי מצב משפחתי (בש"ח, 2016)²¹

מצב משפחתי מזכה	סכום הקצבה הבסיסית		סכום הקצבה עם תוספת ותק מלאה (50%)	
	עד גיל 80	מעל גיל 80	עד גיל 80	מעל גיל 80
יחיד	1,531	1,617	2,297	2,426
זוג	2,301	2,387	3,452	3,581
יחיד + ילד	2,015	2,101	3,023	3,152
יחיד + 2 ילדים ויותר	2,499	2,585	3,749	3,878
זוג + ילד	2,785	2,871	4,178	4,307
זוג + 2 ילדים ויותר	3,269	3,355	4,904	5,033

מהנתונים עולה כי סכום קצבת הזקנה הבסיסית לחודש בשנת 2016 נע בין 1,531 ש"ח ליחיד שטרם מלאו לו שמונים, ועד 3,355 ש"ח לזוג עם שני ילדים מזכים כשבן הזוג המבוטח הוא בן 80 ומעלה. סכום הקצבה החודשית המשולמת לעובדים שצברו את תוספת הוותק המרבית (50%), נע בין 2,297 ש"ח ליחיד שטרם מלאו לו 80, ועד 5,033 ש"ח לזוג עם שני ילדים מזכים כשבן הזוג המבוטח הוא בן 80 ומעלה.

נציין, כי גם אנשים שאינם זכאים לקצבת זקנה על פי החוק, עשויים להיות זכאים לקצבת זקנה מיוחדת בכפוף לעמידה בתנאי הזכאות, וכן לתוספת השלמת הכנסה. עם זאת, לקצבת הזקנה המיוחדת לא ניתנת תוספת ותק.²²

מבוטחים בעלי הכנסות נמוכות, עשויים להיות זכאים לתוספת השלמת הכנסה לקצבת הזקנה. סכום התוספת משתנה בהתאם לגיל המבוטח, מצבו המשפחתי והכנסותיו הנוספות. לוח 12 להלן מציג את סכומי השלמת ההכנסה המרביים (כולל קצבת הזקנה) בהתאם לגיל ומצב משפחתי.

לוח 12 – שיעורי וסכומי גמלת השלמת הכנסה (2016) לפי מצב משפחתי (ש"ח בחודש)²³

הרכב משפחתי	סכום הקצבה המרבית		
	מי שטרם מלאו לו 70	מי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80	מעל גיל 80
יחיד	2,981	3,042	3,151
זוג	4,706	4,808	4,980
זוג + ילד	5,640	5,742	5,915
זוג + 2 ילדים ויותר	6,574	6,677	6,849
יחיד + ילד ²⁴	5,028	5,130	5,303
יחיד + 2 ילדים ויותר ²⁵	5,962	6,064	6,237

מהנתונים עולה, כי קצבת השלמת הכנסה המרבית (כולל קצבת הזקנה) ליחיד נעה בין 2,981 ש"ח למבוטח עד גיל 70 עד 3,151 ש"ח למבוטח מעל גיל 80. הקצבה לזוג נעה בין 4,706 ש"ח למבוטח עד גיל 70 עד 4,980 ש"ח למבוטח מעל גיל 80.

²¹ המוסד לביטוח לאומי, **זקנה – שיעורי הקצבה**, כניסה ב-5 בדצמבר 2016. הסכומים בגין בני שמונים ומעלה חושבו על ידי הוספת סכום של 86 ש"ח (כ-1% מהסכום הבסיסי) לכל אחד מהמצבים המשפחתיים. סכומי תוספת הוותק המלאה חושבו על ידי הגדלת הקצבה הבסיסית ב-50%.

²² קצבת זקנה מיוחדת משולמת לעולים שבעת עלייתם לארץ היו בני 60-62 ומעלה ולכן הם אינם מבוטחים בביטוח זקנה על-פי חוק הביטוח הלאומי. הקצבה המיוחדת ממומנת מתקציב המדינה (ולא מתקציב המוסד לביטוח לאומי).

²³ המוסד לביטוח לאומי, **זקנה – שיעורי הקצבה**, כניסה ב-9 בנובמבר 2016. הסכומים בגין בני שמונים ומעלה חושבו על ידי הוספת סכום של 86 ש"ח (כ-1% מהסכום הבסיסי) לכל אחד מהמצבים המשפחתיים.

²⁴ סכומים אלו משולמים גם לאלמנה או הורה עצמאי שעמם ילד.

²⁵ סכומים אלו משולמים גם לאלמנה או הורה עצמאי שעמם שני ילדים לפחות.

לוח 13 להלן מציג את התפלגות מקבלי קצבת זקנה והשלמת הכנסה לפי מצב משפחתי.

לוח 13 – התפלגות מקבלי קצבת זיקנה לפי מספר התלויים (2015)²⁶

נתון	סך-הכול	ללא תלויים	עם תלוי אחד	עם 2 תלויים	עם 3 תלויים ויותר
כלל מקבלי הקצבה	802,715	748,784	50,061	2,548	1,323
משקל מסך הכול	100%	93.3%	6.2%	0.3%	0.2%
מהם : מקבלי השלמת הכנסה	158,587	133,210	23,832	870	675
משקל מסך-הכול	100%	84.0%	15.0%	0.5%	0.4%

מהנתונים בלוח עולה כי כ-93.3% ממקבלי הקצבה, הינם ללא תלויים, כ-6.2% הינם עם תלוי אחד, והיתר, כ-0.5%, הם עם 2 תלויים או יותר. בקרב מקבלי תוספת השלמת הכנסה, רואים כי שיעור גדול יותר הינם עם תלויים: 15% הינם עם תלוי אחד ו-0.9% הם עם שני תלויים לפחות. פער זה נובע בין היתר מכך שכאמור קצבת זקנה בתוספת השלמת הכנסה מחושבת ומשולמת למשק בית, ולכן במקרים רבים התלוי הוא בן הזוג גם אם הוא זכאי לקצבת זקנה בנפרד. לוח 14 להלן מציג את משקלם של בני ה-80 ומעלה מסך מקבלי הקצבה.

לוח 14 – התפלגות מקבלי קצבת זיקנה לפי גיל וסוג הקצבה (2015)²⁷

מבוטחים עד גיל 80		מבוטחים בני 80 ומעלה		סוג הקצבה	
ללא תלויים	עם תלויים	ללא תלויים	עם תלויים		
77.7%	93.7%	22.3%	6.3%	קצבה על פי חוק	קצבת זקנה בלבד
44.3%	33.5%	55.7%	66.5%	קצבה מיוחדת	
81.8%	82.8%	18.2%	17.2%	קצבה על פי חוק	קצבת זקנה בתוספת השלמת הכנסה
29.4%	40.1%	70.6%	59.9%	קצבה מיוחדת	
75.5%	81.6%	24.5%	18.4%	סך-הכול	

מהנתונים בלוח עולה כי בני ה-80 ומעלה מהווים כ-24.5% מכלל המקבלים קצבה ליחיד, וכ-18.4% מהמקבלים קצבה עם תוספת בגין תלויים. מניתוח משקלם של בני ה-80 ומעלה לפי סוג הקצבה עולה כי, משקלם גבוהה יחסית בקרב מקבלי קצבת זקנה מיוחדת, שכן מדובר לרוב בעולים חדשים שעלו לארץ בגיל מבוגר יחסית במסגרת העלייה הגדולה ממדינות ברית המועצות לשעבר ולא היו זכאים לקצבת זקנה על פי חוק, וכיום הם בני 80 ומעלה. חלק ניכר מאוכלוסייה זו זכאי גם לתוספת השלמת הכנסה, שכן הם עלו בגיל מאוחר יחסית ולא הצליחו לצבור זכויות פנסיוניות נוספות בישראל, והם אינם מקבלים פנסיה ממדינת המוצא.

בהצעת חוק ההתייעלות הכלכלית מוצעים מספר שינויים בתחום קצבאות הזקנה והשלמת הכנסה. ראשית, מוצע לשנות את מנגנון החישוב של תוספת הוותק, כך שמבוטחים רבים יותר יוכלו לצבור תוספת ותק גבוהה יותר בהשוואה למצב כיום. בנוסף, מוצע להגדיל את סכומי השלמת הכנסה המרביים בשתי פעימות בשנים 2017 ו-2018. נציין, כי ייתכנו מקרים בהם כתוצאה מהגדלת תוספת הוותק, מבוטחים עשויים לאבד את הזכאות להשלמת הכנסה (אם כי ייתכן ותישמר זכאותם להטבות הנלוות). לוח 15 להלן מציג את סכומי השלמת הכנסה המרביים לאחר השלמת השינוי המוצע בשנת 2018 (במחירי שנת 2016).

²⁶ המוסד לביטוח לאומי, ירחון סטטיסטי, לוח 2.3 - מקבלי קצבות זיקנה לפי חוק הביטוח הלאומי לפי השלמת הכנסה ומספר תלויים, לוח 2.5 - מקבלי קצבות זיקנה שלא לפי חוק הביטוח הלאומי לפי השלמת הכנסה ומספר תלויים, ינואר 2016.

²⁷ גבריאלה היילבורן, מינהל המחקר והתכנון, המוסד לביטוח לאומי, דוא"ל, 3 בפברואר 2016. עיבוד של מרכז המחקר והמידע של הכנסת. חישוב ההתפלגות נעשה על בסיס נתוני חודש דצמבר 2015.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

הפרש			לאחר השינוי המוצע			המצב היום			הרכב משפחתי
מעל 80 גיל	מי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80	מי שטרם מלאו לו 70	מעל 80 גיל	מי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80	מי שטרם מלאו לו 70	מעל 80 גיל	מי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80	מי שטרם מלאו לו 70	
91	169	199	3,242	3,211	3,180	3,151	3,042	2,981	יחיד
144	267	320	5,124	5,075	5,026	4,980	4,808	4,706	זוג
144	267	320	6,059	6,009	5,960	5,915	5,742	5,640	זוג + ילד
144	267	320	6,993	6,944	6,894	6,849	6,677	6,574	זוג + 2 ילדים ויותר
144	267	320	5,447	5,397	5,348	5,303	5,130	5,028	יחיד + ילד ²⁹
144	267	320	6,381	6,331	6,282	6,237	6,064	5,962	יחיד + 2 ילדים ויותר ³⁰

מהנתונים בלוח עולה כי לאחר הפעימה השנייה בחודש ינואר 2018 הסכום המרבי של גמלאות זקנה בתוספת השלמת הכנסה יעלה (כתוצאה משתי הפעימות) בכ- 91 ש"ח עד 199 ש"ח לחודש ליחיד בהשוואה למצב כיום בהתאם לגיל הזכאי, ויעלה ב-144 ש"ח עד 320 ש"ח לחודש בהרכבים משפחתיים אחרים בהתאם לגיל הזכאי. להלן מספר דוגמאות:

- גמלת השלמת הכנסה לקצבת זקנה ליחיד כיום, עומדת על 2,981 ש"ח לחודש למי שטרם מלאו לו 70, 3,042 ש"ח למי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80, ו-3,151 ש"ח לקשישים מעל גיל 80. לפי השינוי המוצע, גובה הקצבה החל משנת 2018 יהיה 3,180 ש"ח למי שטרם מלאו לו 70, גידול כולל של 199 ש"ח בהשוואה למצב היום, 3,211 ש"ח למי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80, גידול של 169 ש"ח בהשוואה למצב היום, ו-3,242 ש"ח לקשישים מעל גיל 80, גידול של 91 ש"ח בהשוואה למצב היום.
- גמלת השלמת הכנסה לקצבת זקנה לזוג כיום, עומדת על 4,706 ש"ח למי שטרם מלאו לו 70, 4,808 ש"ח למי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80, ו-4,980 ש"ח לקשישים מעל גיל 80. לפי השינוי המוצע, גובה הקצבה יהיה 5,026 ש"ח למי שטרם מלאו לו 70, גידול של 320 ש"ח בהשוואה למצב היום, 5,075 ש"ח למי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80, גידול של 267 ש"ח בהשוואה למצב היום, ו-5,124 ש"ח לקשישים מעל גיל 80, גידול של 144 ש"ח בהשוואה למצב היום.

נציין, כי בנוסף להגדלה המוצעת בסכומי השלמת הכנסה המרבית, מוצע גם להגדיל את שיעור ההכנסה מעבודה שאינה מובאת בחשבון בעת חישוב הזכאות לקצבה, וגם שינוי זה עשוי להגדיל את סך הכנסותיו של המבוטח.

3. נתוני העוני בקרב יחידים ומשפחות

לוח 16 להלן מציג את קו העוני ליחידים ומשפחות בשנת 2014 (נתוני העוני המעודכנים ביותר).

²⁸ גובה הקצבה היום: המוסד לביטוח לאומי, [תוספת השלמת הכנסה לקצבת זקנה - סכומי קצבת זקנה עם תוספת השלמת הכנסה](#), כניסה ב-9 בנובמבר 2016; גובה הקצבה לאחר השינוי המוצע: חושב לפי הצעת החוק, יתכנו שינויים של שקל בעקבות עיגולים.

²⁹ סכומים אלו משולמים גם לאלמנה או הורה עצמאי שעמם ילד.

³⁰ סכומים אלו משולמים גם לאלמנה או הורה עצמאי שעמם שני ילדים לפחות.

לוח 16 – קו העוני לפי משפחה (בש"ח לחודש, נתוני שנת 2014)³¹

קו העוני	מספר נפשות
3,077	1
4,923	2
6,522	3
7,876	4

מהנתונים בלוח עולה כי בשנת 2014 קו העוני ליחיד עמד על 3,077 ש"ח לחודש, וקו העוני למשפחה עם שתי נפשות עמד על 4,923 ש"ח לחודש. נציין כי נתוני העוני ביחס למספר הנפשות לוקחים בחשבון את סולם השקילות לנפש תקנית, כך שקו העוני ליחיד עומד על 125% ממחצית ההכנסה החציונית לנפש תקנית, וקו העוני לזוג עומד על ההכנסה החציונית.

4. השפעת השינוי המוצע בתוספת השלמת ההכנסה על היחס בין סכום הקצבה לקו העוני

לוח 17 להלן מציג את שיעורי קצבת השלמת ההכנסה (זקנה + השלמת הכנסה מרבית) ביחס לקו העוני (נתוני שנת 2014) לפי מצב משפחתי בשנת 2016 בהשוואה לשנת 2018, לאחר השלמת העלאת קצבאות השלמת הכנסה. השיעורים בטבלה מתייחסים לסכומים המרביים של קצבת השלמת הכנסה לפי גיל ומצב משפחתי בניכוי התשלום לדמי ביטוח בריאות – ההכנסה נטו. השיעורים בסוגריים מתייחסים לסכומים ללא ניכוי דמי ביטוח בריאות.

לוח 17 – אומדן סכומי קצבאות זקנה עם תוספת השלמת הכנסה כשיעור מקו העוני בשנים 2016 ו-2018³²

שנה	מצב משפחתי	קבוצת גיל		
		מי שטרם מלאו לו 70	מי שמלאו לו 70 וטרם מלאו לו 80	מעל גיל 80
2016	יחיד	93.5 (96.9)	95.5 (98.9)	99.1 (102.4)
	זוג	93.5 (95.6)	95.6 (97.7)	99.1 (101.2)
2018	יחיד	100.0 (103.3)	101.0 (104.4)	102.0 (105.4)
	זוג	100.0 (102.1)	101.0 (103.1)	102.0 (104.1)

מהנתונים עולה כי לאחר השלמת הגדלת קצבאות השלמת הכנסה בשנת 2018, הסכומים המרביים של הקצבה בכל הגילאים והמצבים המשפחתיים יהיו בגובה קו העוני ואף מעליו. עם זאת, הנתונים חושבו ביחס לקו העוני בשנת 2014, וסביר להניח שקו העוני בשנת 2018 יהיה גבוה יותר, בין היתר עקב העלייה בשכר המינימום בשנים האחרונות והסכמי השכר שנחתמו במגזר הציבורי. על-כן, השיעורים לשנת 2018 הינם אומדנים בלבד, וניתן להניח שבפועל השיעורים מקו העוני יהיו נמוכים יותר.

³¹ המוסד לביטוח לאומי, **ממדי העוני והפערים החברתיים – דוח לשנת 2014**, דצמבר 2015.

³² מרים שמלצר, מנהלת תחום זקנה והשלמת הכנסה, מינהל המחקר והתכנון, המוסד לביטוח לאומי, דואל, 29 בנובמבר 2016.

